

3.2.2023

Lapin ELY-keskus
Pohjois-Suomen Kalatalouspalvelut
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Viite Lausuntopyyntö 27.12.2022 LAPELY/3734/2015

Asia Neova Oy:n Lapin turvetuotantoalueiden kalataloudellinen tarkkailuohjelma vuosille 2023–2025

Yleisesti

Suunnitelma ja turvetuotantoalueiden tarkkailu perustuu ympäristölupamääräyksiin ja ELY:n hyväksymään tarkkailusuunnitelmaan. Luvat eivät ole liitteenä. On mahdotonta sanoa, onko lupien tarkkailu riittävää.

Yli-Kemin kalatalousalue lausuu tarkkailuohjelmasta seuraavaa:

Pohjavesien tarkkailu

Pohjavesien tarkkailu puuttuu suunnitelmasta. Pohjavettä on maanpinnan alainen vesi. Pohjavesien tarkkailusuunnitelma täytyy lisätä suunnitelmaan. Turpeenotto vaikuttaa paitsi pohjaveden korkeuteen niin myös laatuun. Turvetuotantoalueille täytyy laatia pohjaveden tarkkailusuunnitelmat ja tuoda ne lausunnolle ja ELY:n hyväksyä ne.

(Turvetuotannon tarkkailuohje 2020:13; s. 46-47) Pohjaveden laadun tarkkailussa vedestä määritetään ainakin alkaliniteetti, pH, sähkönjohtavuus, sameus, väri, kemiallinen hapenkulutus (KMnO₄- tai CODMn-arvo), happi (pitoisuus ja kyllästysaste), ammoniumtyppi, nitraattityppi, nitriittityppi sekä rauta ja mangaani. Tarvittaessa pohjavedestä tulee tietyin väliajoin tutkia myös öljyjakeet (C10-C40). Pohjaveden laatua tulee seurata kuntoonpanovaiheessa, minkä jälkeen laatua tulee tuotantovaiheessa seurata tarkkailusuunnitelman mukaisesti, mieluiten tuotantoaikana, esimerkiksi loppukesästä. Ennen toiminnan aloittamista tehtävä seuranta tulisi ajoittaa samaan vuodenaikaan toiminnanaikaisen tarkkailun kanssa (aineiston vertailtavuus).

Pohjavesistä tulee tarkkailla myös metallien ja metalloidien pitoisuudet.

Pohjaeläintarkkailu

Pohjaeläintarkkailu tulee tehdä myös järviolueilla ja lisätä suunnitelmaan.

Sedimenttien tarkkailu

Suunnitelmassa on painotettu kasveille kertyvän sakkauman arviointia. Suunnitelmassa ei ole pohjan paleolimnologisia selvityksiä eikä veloitetta seurantaan. Paleolimnologisten tutkimusten avulla voidaan selvittää alapuoleisten järvien ja jokien sedimenttien historia ja

3.2.2023

sillä voidaan arvioida turvetuotannon vaikutuksia ja haittojen poistoa. Alapuoleisten vesialueiden sedimenttien tutkiminen ja seuranta tulee lisätä vesistötutkimuksiin.

Humuspitoisuuden arviointi alapuolisissa vesissä

Humuspitoisuuden muutokset ja turvetuotannon vaikutukset tulee arvioida ja lisätä suunnitelmaan.

Liunneen hiilen (DOC) ja orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC) on lisättävä sekä pohja-että pintavesien seurantaan.

Lopuksi

Huomattavaa on, että Kuivasojasta (Simojoki) on hävinnyt jalokalat. Seuranta ei ole riittävä toimi, vaan suunnitelmassa tulee selvittää, kuinka haitta poistetaan ja joki saadaan kalastoltaan hyvään tilaan. Vesimuodostelman tilaluokan tai sen osan laskeminen turveteollisuuden toimesta on kielletty. Korjausvelvoite kuuluu toiminnanharjoittajalle.

Huomattavaa on, että pintavesien seurantaan panostettava aika on murto-osa ohjeistuksessa mainittuun pohjavesien seurantaan (4krt/vuosi). Pintavesien osalta liettymisen ja vedenlaadun seuranta tulee tihentää 4 krt vuodessa yhtäaikaaisesti pohjavesien seurannan kanssa.

Yli-Kemin kalatalousalue

Tarmo Yrjänheikki
hallituksen
puheenjohtaja

Kari Kivelä
hallituksen jäsen

Pekka Nyman
hallituksen jäsen